Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 433/2023

Il-Pulizija

Vs

Ilewi Nawar

Illum, 26 ta' Lulju 2024

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra l-appellant, Ilewi Nawar, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 33137A, akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli:

1. Fuq talba ta' l-Awtorità għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol ġie akkużat talli fil-kapaċità tiegħu personali u/jew bħala persuna li jħaddem fi 72,74, 76, 78, 80, Triq Patri Indri Schembri, Luqa nhar l-4 ta' Novembru 2020 matul il-ġurnata u/jew fil ġimgħat u/jew fix-xhur ta' qabel naqas milli jħares is-saħħa u sigurtà tal-impjegati, kif ukoll tal-persuni kollha li jistgħu jiġu affettwati bix-xogħol, li jkun qed isir u dan billi naqas milli jieħu l-passi neċessarji kollha sabiex jiġi evitat dannu fiżiku, korriment jew mewt fuq il-post tax-xogħol u dan ai termini ta' artikoli 6(1)(2) ta' Att 27/2000 Kap 424.
2. Akkużat ukoll talli fl-istess żminijiet, lok u ċirkostanzi bħala persuna li jħaddem naqas li jara li x-xogħol fl-għoli jkun ippjanat sew u jieħu miżuri xierqa u suffiċjenti biex jipprevjeni waqgħat minn distanzi li jistgħu jikkawżaw dannu personali. Naqas li jara li xogħol fil-għoli jitwettaq biss b'tagħmir xieraq

jew li jintużaw mezzi kollettivi ta' protezzjoni bħal bennieni, pjattaformi jew xbieki ta' sigurtà. Fejn bennieni huma użati dawn għandhom ikunu solidi, għoljin biżżejjed u jkollhom almenu zokklu, poġġaman prinċipali u poġġaman intermedju jew alternattiva ekwivalenti. Naqas li jara li lqugħ protettiv, barrieri jew forma oħra ta' protezzjoni għandu jiġu mwaħħla madwar garigori, turġien, xiftijiet, gallariji, it-truf, fetħiet u f'xi oqsma oħra kollha fejn kull persuna tista' taqa' distanza li tista' tikkawża ħsara personali jew li jaqgħu ġewwa xi likwidu jew materjal li jinvolvu riskji mill-għarqa jew korriment serju. Naqas li jara li lqugħ protettiv, barrieri jew forma oħra ta' protezzjoni għandhom ikunu ta' kostruzzjoni tajba, materjal tajjeb u sod, ta' għoli adegwat, u ta' saħħa adegwata għall-iskop li huma użati u dan ai termini ta' Art. 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5 (Skeda IV Sezz. II Parti B) ta' A.L. 88/2018.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tas-17 ta' Novembru 2023, fejn il-Qorti, wara li rat l-artikoli 2, 6(1)(2), tal-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta, kif ukoll ir-regolamenti 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5 tal-iSkeda IV, Taqsima B, Sezzjoni II ta' Avviż Legali 88 tal-2018, tal-Liġijiet ta' Malta sabet l-imputat Ilewi Nawar detentur tal-karta ta' l-identità bin-numru 33137A ħati tal-imputazzjonijiet kollha miġjuba fil-konfront tiegħu u b'assorbiment tal-piena tat-tieni akkuża fl-ewwel akkuża skont l-artikolu 17(f) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, ikkundannatu għal-piena ta' multa ta' erbat elef u ħames mitt Ewro (€4,500).

Rat ir-rikors tal-appellant, Ilewi Nawar, ippreżentat fil-5 ta' Diċembru 2023, fejn talab lil din l-Qorti sabiex tirriforma s-sentenza appellata u dana billi tvarja l-piena erogata b'piena iktar ekwa u ġusta.

Rat ir-risposta tal-Avukat Ġenerali pprezentata *seduta stante* nhar it-19 ta' April 2024.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellant esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi, fl-ewwel aggravju mressaq mill-appellant, huwa jilmenta mill-applikazzjoni erroneja tal-Artikolu 17(f) tal-Kodiċi Kriminali mill-Ewwel Qorti meta din ġiet għall-kalibrazzjoni tal-piena minnha mposta, liema disposizzjoni tal-liġi tapplika biss meta l-piena prospettata għal kull reat li dwaru l-ġudikabbli ikun misjub ħati, tkun waħda pekunjarja. L-appellant jikkontendi, iżda, li din id-disposizzjoni tal-liġi ma ssibx applikazzjoni għar-reati li dwarhom huwa kien misjub ħati u dan għaliex dawn jikkontemplaw piena karċerarja u/jew piena pekunjarja. Jikkonsewgi għalhekk, fil-fehma tiegħu, li minkejja li l-Ewwel Qorti għażlet li timponi piena pekunjarja u mhux waħda karċerarja ma jfissirx li l-pieni applikabbli għar-reati li bihom ġie mixli jipprospettaw limitatament pieni pekunjarji. Huwa jsostni li għalhekk l-għarbiel ġudizzjarju li għamlet l-Ewwel Qorti meta ġiet biex tikkalibra l-piena kien wieħed żbaljat u dan għaliex ġaldarba r-reat kien jipprospetta piena karċerarja, kellu jsib applikazzjoni l-istitut tal-konkors formali jew idejali tar-reat fejn l-ewwel imputazzjoni titkellem fuq ir-reat b'mod ġeneriku kif imfassal fil-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta, bl-imputazzjoni l-oħra tindika fil-partikolar f'hix kienu jikkonsistu l-vjolazzjonijiet tal-liġi u l-ksur tar-regolamenti li jemanu mill-Att prinċipali.

Illi, l-artikolu in dizamina, u ċioe' l-Artikolu 17(f) tal-Kodiċi Kriminali jiddisponi illi:-

> **(f) persuna misjuba ħatja ta' aktar minn reat wieħed <u>li għalih hemm pieni pekunjarji</u> tingħata l-piena tal-multa jew ammenda ogħla jew tal-ogħla multa jew ammenda, skont il-każ, b'żieda ta' nofs kull waħda mill-multi jew ammendi l-oħra; (<u>sottolinear ta' dina l-Qorti</u>)**

Illi, r-reati li dwarhom l-appellant kien misjub ħati mill-Ewwel Qorti iġorru is-segwenti pieni:

1. <u>L-ewwel imputazzjoni</u> - l-Artikolu 6(1)(2) tal-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta. Din l-imputazzjoni, fit-termini tal-Artikolu 38(3) ta' l-istess Att, iġġorr magħha "**il-piena ta' priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn sentejn jew multa ta' mhux inqas minn erba' mija u ħamsa u sittin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu (465.87) iżda mhux iżjed minn ħdax -il elf u sitt mija u sitta u erbgħin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu(11,646.87), jew dik il-multa u priġunerija flimkien ...**".

2. <u>It-tieni mputazzjoni</u> – r-Regolament 5 tal-A.L. 88/2018. Stante li dan l-avviz legali jaqa' taħt il-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta, fit-termini tal-Artikolu 38(3) ta' l-istess Att, il-piena hija dik "**ta' priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn sentejn jew multa ta' mhux inqas minn erba' mija u ħamsa u sittin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu (465.87) iżda mhux iżjed minn ħdax -il elf u sitt mija u sitta u erbgħin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu(11,646.87), jew dik il-multa u priġunerija flimkien ...**".

Illi, hekk kif ġie ritenut ukoll f'kawża oħra deċiża minn din l-Qorti fl-ismijiet "<u>Il-Pulizija vs Pierre Sladden</u>" deċiza fis-26 t'April 2024, liema appell kienet jitratta aggravju propju identiku għal dak issa taħt il-lenti tagħha, jirriżulta li ukoll f'din l-istanza hemm il-kummissjoni ta' pluralita' ta' offiżi fl-istess ħin, 'l hekk imsejjaħ *concursus delictorum*. Issa att doluż uniku riżultanti mill-istess intenżjoni kriminuża jista` jagħti lok għall-ksur ta` aktar minn disposizzjoni waħda tal-liġi. Dan huwa l-konkors formali jew idejali tar-reat li għalkemm mhux ikkontemplat fil-liġi, madanakollu din il-finzjoni legali għandha tkun applikata fil-kalibrazzjoni tal-piena u dan meta l-istess fatt qed jagħti lok għal kummissjoni ta' iktar minn reat wieħed.

> **"... l-prattika kostanti tal-Qrati taghna fil-materja ta` reat uniku tindika illi fejn si tratta ta` "un solo e medesimo fatto", cjoe` att wiehed li jkun jirrizulta mil-istess intenzjoni kriminuza, liema att jinvolvi aktar minn dispozizzjoni wahda tal-ligi, ikun hemm l-unicita` tar-reati, cjoe` jkun hemm reat wiehed, dak magguri, salv pero` illi trid tirrizulta` necessajament dik li hija msejha bhala l-inseparabilita` naturali u guridika bejn iz-zewg reati. F'dan il-kuntest mhux intiz biss il-fatt storiku jew naturali, fid-diversi mumenti tieghu imma l-fatt guridiku fil-kumpless tieghu."**[1]

Illi, l-appellant kien mixli b'mod ewlieni li naqas milli jħares is-saħħa u is-sigurta' tal-impjegati tiegħu fuq il-post tax-xogħol. Minn dan il-fatt tnissel it-tieni reat addebitat lilu fejn hemm indikat u speċifikat in-nuqqasijiet speċifiċi u ċioe', *inter alia*, illi ma ittiħdux dawk il-miżuri kollha xierqa u suffiċjenti biex jipprevjenu waqgħat mill-għoli u in-nuqqas li jkun hemm lqugħ protettiv.

[1] App. Sup. Ir-Repubblika ta' Malta vs Michael Bonnici u Joseph Azzopardi, deċiza 11 ta' Jannar 1994.

Illi, kif kien deċiż f'sentenza li jiċċita l-appellant fl-appell tiegħu –

"Issa, permezz ta' l-ewwel imputazzjoni l-appellat gie akkuzat li naqas milli jhares is-sahha u sigurta` ta' l-impjegati billi naqas mill jiehu l-passi necessarji kollha sabiex jigi evitat dannu fiziku, korriment jew mewt fuq ilpost tax-xoghol. Din l-imputazzjoni tiehu in konsiderazzjoni kemm is-subartikolu (1) kif ukoll is-subartikolu (2) ta' l-artikolu 6 tal-Kap. 424 tal-,Ligijiet ta' Malta. Sabiex tirrizulta din l-imputazzjoni, il-prosekuzzjoni kellha turi x'kienu n-nuqqasijiet lamentati. Dawn in-nuqqasijiet effettivament jirrizultaw mill-imputazzjonijiet l-ohra li taghhom l-appellat instab hati u ghalhekk tali imputazzjonijiet, proprju minhabba l-konkors formali ideali, ghandhom jitqiesu assorbiti fl-ewwel imputazzjoni ghall-fini ta' piena."[2]

Illi, dina l-ipotezi tal-konkors formali tar-reati giet imfissra fl-artikolu 78 tal-Kodici penali Taljan tal-1889 –

"Colui che con un medesimo fatto viola diverse disposizioni di legge, e' punito secondo la disposizione che stabilisce la pena piu' grave."

Illi, dwar dan il-Professur Mamo fin-Noti tiegħu dwar il-Proċedura (paġna 45) jgħid hekk –

'In any such case if the agent is tried for any one of the several violations of the law arising out of that fact, be it even the least serious, and a judgement is given, it shall not be lawful to subject the agent to another trial for the more serious violations. This principle, first expressly affirmed in 'Rex versus Rosaria Portelli' has now become settled law."

Kien deċiż –

"Fil-fatt fit-2 ta' Diċembru, 1939, l-Imħallef Harding fil-każ 'Camilleri versus Cilia' kien qal li huwa prinċipju stabbilit fil-ġurisprudenza tagħna li meta mill-istess fatt, mibni fuq l-istess intenzjoni, jinkisru żewġ drittijiet jew aktar, m'hemmx pluralita' ta' offiżi iżda offiża waħda bil-vjolazzjoni li jkunu iżgħar jkunu assorbiti fil-vjolazzjoni l-aktar serja. U jekk persuna tkun iġġudikata għal waħda mill-vjolazzjonijiet u jkun meħlus jew jinsab ħati, is-sentenza iżżomm kull prosekuzzjoni ġdida li tista' ssir għal kull vjolazzjoni oħra, ukoll jekk il-vjolazzjoni li jkun tressaq fuqha l-ewwel darba tkun l-anqas waħda serja."[3]

---

[2] App. Inf. Il-Pulizija vs Carmelo Ebejer, deċiza 20 ta' Settembru 2012.

[3] Il-Pulizija vs Gregory Paul Brincat et (App. Inf.), deċiz 20 ta' Settembru 2012.

Illi, jikkonsegwi għalhekk illi hemm il-konkors formali jew idejali tar-reat u dan b'referenza għat-tieni mputazzjoni li għandha tkun assorbita fir-reat ewlieni u ċioe' dak maħsub fl-Artikolu 6 tal-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi, l-Artikolu 38(3) tal-Kapitolu 424 tal-Liġijiet ta' Malta jistipola illi –

> **"Kull persuna li tagħmel xi reat kontra dan l-Att jew regolamenti magħmula taħt dan l-Att teħel, meta tinstab ħatja, il-piena ta' priġunerija għal żmien ta' mhux iżjed minn sentejn jew multa ta' mhux inqas minn erba' mija u ħamsa u sittin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu (465.87) iżda mhux iżjed minn ħdax-il elf u sitt mija u sitta u erbgħin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu(11,646.87), jew dik il-multa u priġunerija flimkien; u barra minnhekk, il-Qorti tista' wkoll, fuq it-talba tal-prosekuzzjoni, tħassar il-liċenzi kollha, b'ordnijiet bil-miktub jew permessi maħruġa lil jew f'isem il-persuna misjuba ħatja in konnessjoni mal-post tax-xogħol fejn ikun sar ir-reat"**.

Illi, ir-reat kommess mill-appellant kien dak maħsub fl-Artikolu 6 tal-Att prinċipali u li minnu tnisslu il-vjolazzjonijiet tal-liġi maħsuba fir-regolamenti li jagħmlu mal-Att. Ma setax għalhekk l-appellant ikun punit għall-iktar minn darba għall-istess fatt li minnu tnissel r-reat li jikkontempla l-Att u ċioe' in-nuqqas ta' tħaris tas-saħħa u is-sigurta' fuq il-post tax-xogħol, liema ksur tal-liġi seħħ bil-mezz ikkontemplat fl-imputazzjoni numru tnejn addebitata lilu.

Illi, spjanat dan it-tagħlim ġurisprudenzjali u ta' dritt, jikkonsegwi illi l-appellant għandu raġun fl-aggravju minnu ntentat. Issa għalkemm huwa minnu li l-multa ta' €4500 hija fil-parametri tal-liġi, madanakollu huwa evidenti mid-*deċide* tal-Ewwel Qorti illi meta din ġiet għal kalibrazzjoni tal-piena, hija applikat erronjament d-disposizzjonijiet tal-artikolu 17(f) tal-Kodiċi Kriminali u dan meta kellha tagħti l-piena għar-reat l-iktar gravi, li f'dan il-każ, għalkemm ir-reati kollha jġorru l-istess piena, kellha tingħata biss il-piena għar-reat li dwaru l-appellant kien mixli fl-ewwel imputazzjoni.

Illi, għaldaqstant, ġialadarba dina l-Qorti ser tgħaddi biex timmitiga l-piena erogata mill-Ewwel Qorti, ma tarax li għandha għalfejn tinoltra ruħha fl-aħħar aggravju imqanqal mill-appellant.

Illi, finalment, ma tistax dina l-Qorti ma ttennix illi r-reati marbuta mas-saħħa u s-sigurta' fuq il-post tax-xogħol, speċjalment fejn si tratta ta' siti ta' kostruzzjoni, huma reati ta' natura gravi u dan fid-dawl tal-konsegwenzi serja li n-nuqqasijiet ravviżati fil-liġi jistgħu iġibu magħhom fejn titqiegħed fil-periklu il-ħajja umana, biex b'hekk lanqas ma tista' tagħti raġun lill-appellant illi l-pieni ravviżati mill-leġislatur huma b'xi mod sproprozjonati mal-gravita' tal-ksur kommess.

Għal dawn il-motivi, l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' l-appell interpost mill-appellant Ilewi Nawar u tgħaddi sabiex tirriforma s-sentenza appellata billi:

1. **Tikkonfermaha fil-parti fejn sabet lill-appellant Ilewi Nawar ħati tal-imputazzjonijiet kollha dedotti fil-konfront tiegħu; u**
2. **Tirrevokaha fil-parti fejn ikkundannat lill-appellant Ilewi Nawar iħallas multa ta' €4,500 u minflok tikkundannah għal ħlas ta' multa ta' elfejn u ħames mitt ewro (€2,500).**

Edwina Grima

Imħallef